

3 РОБІТНИЧОГО РУХУ В КАНАДІ

ПІД ПРОВОДОМ КОМПАРТІЇ.

(Підписки конвенції онтерійської секції Канад. Партії Праці.)

В дні 10. і 11. квітня, ц. р. відбулась в Торонто Конвенція онтерійської секції Канадської Партії Праці. Аранжери цієї конвенції, як добрі і льюльни джентельмени, заздалегідь приготувалися, укладаючи різні пляни, щоб перевести її після свого власного смаку та бажань своїх суверенів. Перед самою конвенцією потворилось багато різних організацій з двох і трох членів, яких зараз-же було прилучено до К.П.П., та припорушено їм вислати по три делегати на згадану конвенцію. На скільки ці ілюмпесени організації були заінтересовані в самій конвенції, можна судити після того, що не всі вони й прийшли, а треба було приймати їх як делегатів, в їхній непристосованості (комуністам цього не дозволено).

Вже від самого початку можна було наглядати бачити, що тут реакція скупилася всі свої сили для розбиття і відкинення всяких радикальніших думок, коли-б хтось посмів такі підносити. На самому вступі роздобуто десь якогось збанкротавого, віденського "соціаліста" (Оренштайна) та випяну бідачищу на плятформі, як "європейського соціалістичного чемпіона". І як тільки показалося блискуче чоло цього "соціаліста", зі всіх усюдіва почали сипатися різні питання, як: "Кого він репрезентує?" "Хто його суди спроводив?" — а далі счинився такий крик, що ніхто не міг чути, що хто говорить.

Коли в кінці, на заклик комуністів, публіка унебоїлася, "соціаліст" почав щось говорити про аріст соціалізм в Австрії і Німеччині, та вплив його на тамтешній уряд. Піднявся знову страшний крик, якого вже ніхто не в силі був припинити. "Скажи нам про пляни Доса? Де Роза? Де Карл? Зраднику! Юдо!" Заспокоїлись присутні (як тоді, коли "шановний соціаліст" опинився за джерми. По цій "маніфестації", наші джентельмени зрозуміли, що їхні позиції слабші, чим вони це припускали. Треба було заздалегідь забезпечитися на всяку евентуальність. Треба рятуватися старими шахрайськими методами. Комісія передложила резолюцію, від К.П.П.К., в якій говориться, щоб заперестати індивідуальну форму організації, а прийняти федеративну основу. Це означало, що складовими частинами К.П.П. мають бути тільки виключно відділи якоїсь організації, а не поодинокі особи, нічим не зв'язані одиниці.

Тут почалась боротьба поміж рядовим робітництвом під проводом комуністів, а реакційними джентельменами, які масовою робітничою організацією гірше бояться, як самих комуністів. "Аргументи" провідників реакції зістали розбиті комуністами в прах і коли прийшло до голосування, за резолюцією була велика більшість голосів і реакція провалилася. По довгих дебатах, зареажені поновне голосування, при помочі т. зв. "рол-кол вот". Щоб однак бути певним побіди, поділюючи на конституцію, де говориться, що право голосу прислугується тільки одному делегатові, що репрезентує сто членів, а всі інші, менші організації, що не мають сто членів, мають тільки один голос, помімо того, що на конвенцію запрошено по 3 делегати і дано їм всім повні права. В такий нахабний спосіб відкинуто велику частину делегатів, яких перед хвилею прийнято з повним правом голосу. По закінченню голосування показалося, на велике здивування всіх присутніх, що реакція побідила тільки 8 голосами. Це був одинокий здобуток реакції за цілий час конвенції. На конвенції пинито слідує резолюції:

Резолюцію про злуку Амстердамського Інтернаціоналу з Червоном Інтернаціоналом Професійних Союзів.

Резолюцію-протест проти мілітарних вправ в канадських школах.

Резолюцію проти вживання війська у індустріальних спорах між робітниками а роботодавцями.

Резолюцію за націоналізацією майнів і індустрії.

Резолюцію проти шахрайства, якого допускаються урядники т. зв. мінімум вейд'с акту.

Резолюцію проти переслідування чужинського населення.

Резолюцію проти імміграції.

При дебатах над цю резолюцією, наші жовтєвські твердили (і не загикнули), що в Канаді тому безробіття і кризи, що замало привласнюється імміграції. "Отворіть всі границі, дайте нагоду всім, хто тільки хоче, поселитися в Канаді, а кризи устануть". Буде більше заперечування: доріг, одніня, іжі, машин і всего. Фабрики підуть в рух і кожний горожанин Канади буде щасливий і веселий.

На такі "аргументи" ціла сая вибухнула голосним сміхом. Тут забрав слово т. Дж. МекДоналд, секретар Центрального Виконкому К.П.К.

"Ми не є проти імміграції, ми

тільки не хочемо, щоб правительством через свої релігійні та інші приватні агенції обманувало людей. Хай воно скаже правду кожному іммігрантові перед його в'їздом про дійсний стан в Канаді. Хай скаже йому, що він, прихавши суди, мусить стояти в рядах безробітних. Хай не вибірає таких людей, яких тільки капіталістам потрібно на зниження зарплати канадського робітника. Чи ви знаєте яких людей хоче уряд Канади і нашої? Послухайте, що сказав міністер праці Мордок:

"Ми радо вітаємо всеякого іммігранта, який відчуватиме перед нами законний, працюючий за те, що йому дадуть, та оборонити інтереси нашої імперії". Таких людей хоче добродій Мордок, таких хоче канадський капіталіст, та всякий його прихильник. Чи думав хто що небудь про маси безробітних в Канаді? Ні. Чи роблять якісь небудь заходи, щоб дати якусь поміч безробітним? Ні. Думають тільки над тим, щоб ще більше спроводити рабів, та таких, які могли-б працювати за те, що дасть самий капіталіст. Цего не хочуть знати вузькі лоби жовтєвих "соціалістів". Вони не вміють так далеко дивитися. Вони тямлять тільки одне, а це, щоб охоронити інтереси своїх панів. Скажіть своїм панам хай заопікуються безробітними, які зараз заповнюють вулиці канадських міст, а тоді хай спроводжують більше".

Після цієї мови олески не переставали чези довгий час. Резолюцію вкінці прийнято. Рівночасно прийнято резолюцію-маніфест, яку предложила делегация безробітних. Прийнято резолюцію, щоб з рішення К.П.П. вислати тільки двох делегатів на Конгрес Партії Праці, що відбудеться в Англії. Рішено також, щоб Виконком Партії виготовив писемне припорушення цих делегатів, які мають на загальним конгресі обстоювати повну незалежність всіх англійських колоній. Тут також не обійшлось, щоб джентельмени не написали своїми імперіалістичними мріями. Це знова дало нагоду комуністам освітлити їхні дійснє реакційне становище.

Резолюцію за незалежністю колоній прийнято знова з довго-тривалими олесками. Прийнято резолюцію-протест проти становища, яке заняв Горгожський Комітет Помочі Майнерам в Новій Скошії. Резолюція домагається, щоб згаданий комітет прийняв п'ятнадцять до помогу майнерам, яку прислав Червоний Профінтерн і Союз Радянських Вуглекопів. Відтак прийнято резолюцію-протест проти білого терору,

що панує в капіталістичних країнах.

"Соціалісти" й тут не встигли, щоб не показати своє дійснє обличчя. Та їхні "аргументи" прийнято голосним сміхом. Вся жовта братія потерпіла невдачу на цілому фронті.

Екзекутив вибрано в такому складі: Президент — комуніст, Смит; Його заступник — комуніст, Дж. МекДоналд. Секретар — Дж. Симпсон (самий не знає, хто він є). Ми кажемо що жовтєвський, аж блищить. Дальші члени Екзекутиви: т. Ка. Костенс, т. М. Брюс, т. М. Спектор, та ще кількох позамісцевих комуністів. Делегатами на Домініанську Конвенцію К.П.П. вибрано т.т. МекДоналда, Спектора, А. Брюса і Костенса — комуністів і Дж. Симпсона. Конвенцію закінчено відспіванням Інтернаціоналу, та Червоного Прапора.

Місцева буржуазна преса не може "нахвалитись" комуністами за їхню організованість та вірну дисципліну. Ніколи перед тим не дано комуністам такого розголосу та сполуризуювання, як цим разом.

Цікаве, що велика частина тих делегатів, які були спроводжені вміне тільки на те, щоб поставити опір комуністам, йшли все по стороні комуністів. Кожний бачив перед собою живий доказ зради, обманства, та безсоромного підступу реакціонерів (хочби навіть з голосуванням "рол-кол"). Сама опозиція пересвідчилась хтє і ті, що їх найняли і для якої цілі. Ця величезна побіда поступу над реакцією, або як тутешня преса каже, "побіда Москви, над консервативним елементом", буде безперечно тою величезною перемогою хвилею в робітничому русі, звідки мусить початися рішучий наступ працюючих мас на капітал та на його "соціалістичних" прислужників. Це з другої сторони вказує на правдивість нашої тактики у боротьбі та на мильне розуміння тими елементами, що долі стоять осторонь від комуністичного руху.

Ми осягли побіду. Побіду в повному розумінні того слова. Проте ми мусимо не забувати, що ця побіда ще не остаточна. Реакція придушена, все-ж таки може віджити, коли ми не будемо далі продовжати свого наступу. На підмогу цим збувравим йдуть "власть імущі". Вони, "соціалісти", тишають ріжними привілеями, бо вони джентельмени. Ми, робітники, мусимо надіятись тільки на власні сили. Наш робітничий бойовий авангард мусить зростати. Ми мусимо далі будувати свою партію, зміцнювати і удосконалювати її. Бо тільки під проводом Компартії зможемо осягнути свою остаточну мету.

Делегат.

Торонто, Онт.

Товариші! Не забувайте відновити передплату на "Українські Робітничі Вісті".

ПРАЦЯ У ВІДДІЛАХ У.С. К.П.К.

Bimminer, Man.

В середу, 22. квітня ц. р., відбувся в нас регулярний діловий мітинг нашого Відділу У.С. К.П.К.

Найражнішою справою було втримання партійної дисципліни. Безперестанна праця у всіх ділянках нашого організаційного життя за протяг цілої зими, досить значні фінансові тугари, здається, дещо втомил членство під весну. Подих весни теж викликав свій вплив, через що й довелось пригадати всім товаришам, щоб не забували про партійну дисципліну та виконували свої обовязки з неослабленою енергією й на далі.

Піднеслася справа травневої пресової кампанії. У ній партійні члени мусять брати найживішу участь.

Потрібно конче продовжати студіювання "Азбуки комунізму", яку ми недавно почали читати.

Намічається плян праці на літні місяці, що має бути приновлений до цієї пори року, в якій вся робота відділу дещо притихає.

Бадьорости духа нашого членства не дамо підпасти.

Партком.

Едмонтон, Алта.

Коли в газеті не пишеться про працю відділу, то виглядає, що він нічого не робить. Про едмонтонський відділ У.С. К.П.К. дуже мало пишеться, однак він дуже активно працює. Поминувши його працю в інших робітничих організаціях, едмонтонський відділ за короткий час устроїв кілька масових мітингів, як також відбуває щотижня лекції з книжки "Короткий виклад політичної економії", устроїв концерт-мітинг в пам'ять борців революційерів Карла Лібкнехта і Розі Люксембург, а відтак спільно з англійським відділом відсвяткувало 54. річницю Паллод стов'ять осторонь від комуністичного руху.

Ми осягли побіду. Побіду в повному розумінні того слова. Проте ми мусимо не забувати, що ця побіда ще не остаточна. Реакція придушена, все-ж таки може віджити, коли ми не будемо далі продовжати свого наступу. На підмогу цим збувравим йдуть "власть імущі". Вони, "соціалісти", тишають ріжними привілеями, бо вони джентельмени. Ми, робітники, мусимо надіятись тільки на власні сили. Наш робітничий бойовий авангард мусить зростати. Ми мусимо далі будувати свою партію, зміцнювати і удосконалювати її. Бо тільки під проводом Компартії зможемо осягнути свою остаточну мету.

Око.

Нордгег, Алта.

Дорогий Тов. Редактор! Мене вибрано кореспондентом на мітинг, на яким обгово-

рювано Бюлетин від Бюра. Признаюсь, що не маю вправи в писанню дописів, але мусів згодитися з вибором. Попробую, а якщо не зможу писати, то тоді нехай мене "скидають".

Що до партійної праці, то вона у нас йде не погано. Устроюємо мітинги, відчити, часом й три рази на тиждень, як коли є час. Товариші працюють в організації цікавляться.

Загал робітництва в нашій місцевості також цікавиться робітничим рухом. Оце на 4. квітня прибув до нас т. Тим Бак. Задумали ми устроїти для нього мітинг. Менеджер настрашався і не дозволив дати галі на мітинг. Однак не міг вже нічо зробити, бо галю що рентує майнерський клуб і мітинги такі відбулись — один в неділю, 5. квітня, а другий в понеділок, 6. квітня.

Тов. Бак говорив на першому мітингу про життя робітників і робітничий рух в С.Р.С.Р. цього користь.

Майнер.

РОЗМОВА ПРО КООПЕРАТИВИ.

I.

Правдива Кооператива.

Щоб зачати навіть малу кооперативу, треба вперед пізнати бодай найголовніші засади, на яких вона будується.

В році 1834 засновано в місті Rochdale (Lancashire) в Англії товариство під назвою "The Equitist Pioneers of Rochdale". Багато не треба розписуватись про подробиці цього товариства, але кожний, хто кооперативами інтересується, повинен запам'ятати, де саме перша кооператива повстала і коли.

Засади роцдейльських кооператорів були вкоротці такі:

Кожний член давав певну суму грошей на закупню таких товарів, яких кооператива потребувала і на цю суму доставляв посвідку, звану "шейр". Англійське слово share означає у ділі. На підставі тої посвідки член був співвласником закупленого товару чи иншого майна спілки на суму написану на посвідці. Це було потрібне для правного означення, хто і в якій часті є власником майна спілки.

Складені членами вкладки творили початковий капітал (paid up capital), а тому, що цей капітал був зложений на те, аби за нього закуповувати товари, продавати їх відтак і за одержані гроші знов закуповувати товари, через те його зветься оборотний капітал або "працюючий капітал" (working capital).

Ціль роцдейльських кооператорів була: 1) усунути посередника і зменшити для споживача ціну закупна (the consumer's cost price) на суму зарплати того посередника (the middleman's profit), а через це 2) заощадити собі видатків при закупні необхідних до життя річей.

Спосіб, яким роцдейльські кооператори старались повищити ціли осягнути, був: побирати товари зі спілки за дійсну ціну закупу, додавши до неї кошти, провадження спілки (wholesale price plus running expenses).

Ця система називається тепер "cost plus proposition". Це означає — перша (початкова) ціна з доданням коштів, яких вимагає провадження спілки.

Слід пояснити, що латинське слово plus означає більше. Отже: початкова ціна більше (або до того додати) кошти, становить ціну, за яку члени мають брати товар.

По англійськи називають це так: Original cost plus running cost, але в скороченому кажуць cost plus, а це тому, що годі наперед знати, кілька цей "running cost" високотиме, отже це становить питання, проблему, пропозицію — тому звуть його звичайно: cost plus proposition.

Цей термін, або назву — cost plus proposition — треба конче зрозуміти і запам'ятати собі, бо в кооперативних діях з цим часто доводиться стрічатися, бо це й є головний фундамент всякої правдивої кооператива.

Де нема принципів cost plus, там нема кооператива.

Поза цим одним принципом є ще багато других і всі ті другі можуть бути в даній спілці, але без першого (cost plus), спілкає кооперативною лише по назві, а не на ділі, і скорше ці пізнає вона розлетиться.

І тепер є різні спілки на шерах: всі банки — це спілки на шерах, всі великі фабрики і заводи, залізниця, млини, різні і всі корпорації — це все на шерах, але ані одна з них не є кооперативною.

(Далі буде.)

Н. САУЕР.

ЦІНА КРОВІ

(ПОВІСТЬ.)

Переклав М. ІРЧАН.

(Продовження.)

— Як живове? Тут треба застанувитися... Буде син твій переходити з руки до руки, від одного до другого, ну і ніщо з нього не вийде... Тут так будуть виховувати його, там інакше... Педагогічна механіка!

— Дурниці! Я брате, не боявся-б за свої діти, що їх виховують без педагогіки. Тим краще! Підве від котляра до шевця, від шевця — до друкаря... І пізнає одно: що всі однаково з бідою пробиваються; від всіх навчиться великої ненависті до поневолення і великої любови до свободи... Останнє — придасться брате... Більше голоду й холоду перетерпіть дитина в робітнику, як-би, скажемо, могла перетерпіти в адвоката... Але що-ж робити?... Чому мої діти мають виростати в кращих умовах життя, як діти котляра, або шевця? Ні, в цьому відношенню я зовсім спокійний...

— А чому-ж так?

— Ну, ось мої діти... Десь на башті вдарив десять разів. Повільні, розтяглі удари дзвону пропадали безслідно в безодні ночі.

— Десять... — вискочив Андреев. — Чуєш, твої діти! Де маєш діти?..

Оба розсміялися. Андреев добродушним сміхом щирої людини, Соломко іронічно, гарячково, як сміються люди над власним нещастям.

Хутко одяглися в плащі, погасили світло і вийшли на вулицю — не разом, тільки окремо. Спершу Андреев, потім Соломко.

Перший пішов на право, другий на ліво. Але оба йшли в напрямі помешкання товаришів Фені.

III.

Соломко сидів вже майже годину у Фені, що безустанно кормила його яблучним киселем. Вкінці прийшов Андреев. Привів з собою товариша, якого всі бачили в суботу одитий в приличне, чорне одіння, що прилягало до його здорового, вишколеного військовою муштрою тіла.

— Товариші Барвінов — вказав на нього Андреев. — Прощу бути з ним щирим. Людина якій довіряю...

Барвінов не сказав нічого, поклонився і всім міцно стиснув руки, хватаючи їх своїми невеличкими, але мускулястими пальцями.

Було йому приблизно 30 років, але обличчя видавалося дещо старшим. Старість цю робили його очі, поважні і гострі, що кожного бачили наскрізь.

В цілій його постаті, очах і руках, було щось неслуживо поважне і спокійне, що й робило його людиною твердою, сектантом аскетизму, але не пристрасного провідника або ентузіаста, тільки холодного і розумного чоловіка. Кожний відчував, що мусить говорити з ним поважливо, коротко і річливо, бо він і на жарт відповість задумано, без усміху і твердо.

Власне це вичитав в ньому Соломко своїм досвідченим зором. Вичитав і шепнув в ухо Андрееву:

— Робить добре вражіння...

— Золото, а не хлопець! Кремінь! — шепнув Андреев.

В душі Андреев був гордий новим товаришом. Знали себе тільки пів року і не сходилися навіть часто. Але вже при першій зустрічі Андреев зрозумів його.

Барвінов прийшов до нього одної неділі в однострою вищого військового писаря, який доношував тоді, подав йому листа і ждав, а як Андреев перечитав. Коли-ж побачив, що Андреев дочитав останню сторінку, спитав:

— Не відмовите?

— Ні, ні!... Сідайте будь ласка... Товариш Зальцман поручає вас, як людину, що цікавиться нашою наукою... Так?

— Так, правда.

— Чому дав вам цього листа?

— Я просив його, щоб він познайомив мене з втаємниченою людиною, пропагатором... Книжка не скаже, куди потім має звернутися. Потрібно людиною... Ну, і я прийшов до вас за допомогою...

Андреев подобався такі молоді бунтарі, що вперше вступали на тернистий шлях боротьби. Відносився до них, як добрий учитель, знайомився з ними, зближувався, з радістю давав всі поради і розпалював їх душі полум'ям своєї віри.

— Хочете пізнати нашу науку, ідеї? — знов питався тоді Барвінова. — Дуже радо допоможу вам в цій праці... Тільки, знаєте, як цікавий, що вас привело до такого бажання? Можливо,

вас товаришу заагітував хтось? Зальцман, так?

— Перш усього мушу вам сказати — відповім тоді Барвінов — що дотепер я не є вашим товаришем. Вибачте, може це неприємне для вас... Я говорю прямо: З родини виніс я певні консервативні засади і ними жив — як бачите — до цього року. І кажу вам: служив я переконано, як міг і розумів. Але повернуся до своєї давньої віри, якщо ви, або хто небудь другий не позбавить моїх сумнівів...

При дальшій знайомості, був довго таким, як давніше. Не стався сліпим поклонником Андреева, не скоро перейшов з-під старого прапора до нового. Домагався доказів на кожне твердження; уступав з свого давнього становища тільки тоді, як був переможений, або уступав, як добрий вояк повільно, неохоче, але раз на все. Цей відступ тривав більше, як п'ять місяців і зараз тільки місяць, як Барвінов покинув військо і сказав Андрееву спокійно і поважно:

— Хочу бути членом партії. Дякую вам за нову віру. В ній є правда. А сьогодні прошу вас, як-що потрібно буде людині до праці — пішіть мене. Піду...

Андреев беріг свого нового учня, як бережить рідну дорожчиність, яку держать на критичну, небезпечну хвилю.

— Невиконає великої праці — думав Андреев — але все таки це, що зробить, буде важне...

Сьогодні, як йшов до Фені, взяв з собою Барвінова і по дорозі — (йшли порожніми вулицями) — відкрив йому свій плян, щоби вступив до охоранки, гнізда їх згуби і відкрив таємницю — провокацію...

ЧИ ВИ ВЖЕ МАСТЕ

найновішу книжку відомого

пролетарського письменника

М. ІРЧАН

КАРПАТСЬКА НІЧ

що недавно вишла з друку?

Якщо немете її ви самі, або

ваші знайомі, то постраждіть

купити, а будете мати корисну

книжку в хаті. Не тратьте ж

вартості навіть тоді, як ви

перечитаете її. Це довша повість

з воєнних часів в Галичині і в

життя робітництва в Америці.

Книжка читається, то не можете так

довго відірватися від книжки,

доки не перечитаете до кінця.

Письменник М. Ірчан сам

переживав війну і вірно описує всі

ті страшні події в старому краю.

Читайчи "Карпатську ніч" ви

рідночасно багато вчитесь і то

в найбільш приступний спосіб,

бо іла книжка написана незвичайно

зрозумілою мовою. На

друкована вона на найкращому